

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase, soudce Jana Kratochvíla a soudkyně Jitky Zavřelové, v právní věci žalobce: **doc. Dr. Ing. P. K.**, zastoupený JUDr. Jiřím Joklem, advokátem se sídlem Londýnská 608/52, Praha 2, proti žalovanému: **rektor Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem**, se sídlem Pasteurova 3544/1, Ústí nad Labem, zastoupený Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D., advokátem se sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2025, čj. UJEP/2025/00025082, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 3. 2026, čj. 16 Ad 1/2025-156,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se zabýval odvoláním žalobce z funkce děkana Fakulty životního prostředí Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Dospěl k závěru, že odvolání nebylo svévolné a proběhlo v souladu s právními předpisy. Připomněl též, že správní soudy přistupují k přezkumu odvolání děkana z funkce podle § 28 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), zdrženlivě.

[2] Dne 15. 7. 2025 akademický senát fakulty schválil návrh tří členů akademického senátu na odvolání žalobce z funkce děkana. Akademický senát nesouhlasil s tím, že žalobce rozvázal pracovní poměr s jedním akademickým pracovníkem a u druhého změnil pracovní

náplň. Tyto kroky žalobce a způsob, jakým jej vůči akademické obci komunikoval, vyvolal v části akademické obci fakulty včetně akademických senátorů obavy o dalším postupu žalobce v personálních záležitostech. Měli za to, že žalobce těmito personálními rozhodnutími ohrozil výuku a také studium studentů, kterým tito akademičtí pracovníci vedli nebo oponovali závěrečné práce. Žalobce těmito kroky poškodil dobré jméno fakulty. S ohledem na neustávající rušení ze strany veřejnosti bylo jednání přerušeno a dále probíhalo jako uzavřené s přizváním děkana a proděkana pro vnější vztahy. Na takto uzavřeném jednání byl schválen program a následně i v tajné volbě hlasováno o návrhu na odvolání děkana. Akademický senát návrh schválil 9 hlasy z 11 přítomných senátorů. Potřebné minimální kvórum bylo 7 hlasů.

[3] Žalovaný o návrhu rozhodl podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách a žalobce z funkce děkana odvolal. Žalovaný uvedl, že návrh byl odůvodněn *„zásadním nesouladem mezi představami akademického senátu a konáním děkana doc. Dr. Ing. P. K. v otázce vedení personální politiky a způsobu řízení a správy Fakulty životního prostředí UJEP“*. Konstatoval, že rektorova úvaha při posouzení návrhu akademického senátu fakulty na odvolání děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách je omezená. Uvedl, že rektor může zkoumat, zdali návrh na odvolání netrpí procesními vadami, zdali nejde o projev diskriminace, svévole či šikany a případně posuzuje, zdali odvolání děkana nemůže hrubě poškodit univerzitu či danou fakultu.

[4] Žalovaný následně posoudil, zda byla dodržena procesní pravidla pro schválení návrhu a konstatoval, že akademický senát byl usnášeníschopný a pro návrh hlasovala potřebná většina akademických senátorů. K návrhu žalovaný uvedl, že jej považuje za řádně odůvodněný a založený na konkrétních skutečnostech, jež jsou děkanovi vytýkány – z návrhu podle žalovaného vyplývá, že se *„zásadním způsobem rozchází představy akademického senátu a děkana ohledně fungování fakulty, a to zejména v otázce personální politiky, způsobu řešení zásadních otázek a způsobu komunikace. Jedná se o nesoulad dvou klíčových samosprávných orgánů fakulty ohledně fungování fakulty, který je potřeba urychleně napravit, neboť v opačném případě může dojít k významnému narušení chodu, stability a rozvoje nejen fakulty, ale potenciálně i celé univerzity“*.

[5] Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou podanou ke krajskému soudu.

[6] Krajský soud žalobu zamítl. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2018, čj. 10 As 60/2018-45, připomněl, že odvolání děkana na návrh akademického senátu je zřetelným projevem akademické samosprávy. Správní soudy tedy nemohou věcně hodnotit události a důvody, které vedly k odvolání děkana. Mohou zasáhnout pouze v případě zjevných nezákonností, a to zejména v případech svévole či diskriminace. Krajský soud uvedl, že návrh na odvolání žalobce z funkce děkana obsahoval konkrétní kroky žalobce, které vedly k podání návrhu na odvolání žalobce z funkce děkana. Jejich pravdivost přitom žalobce v průběhu řízení nepopíral. Zpochybnil pouze jejich dopady na akademickou obec fakulty. Krajský soud proto shledal, že se nejednalo o svévolný návrh, který by byl podložený smyšlenými důvody nebo neobsahoval žádné důvody.

[7] Krajský soud ani nezjistil, že by ze strany žalovaného nebo akademického senátu došlo k procesnímu pochybení. Podnět k odvolání žalobce z funkce děkana podaly akademickému senátu oprávněné osoby. Dále krajský soud ověřil, že žalobce měl možnost

pokračování

se k návrhu na odvolání vyjádřit, a to jak písemně, tak ústně při jednání akademického senátu. Shledal také, že proces probíhal v souladu s vnitřními předpisy fakulty - Jednacím řádem Akademického senátu Fakulty životního prostředí.

[8] Závěrem se krajský soud vypořádal s důkazními návrhy žalobce. K jejich provedení nepřistoupil, protože je považoval za irelevantní, nadbytečné a časově nesouvisející. Velká část žalobcem navrhovaných důkazů se totiž týkala prokázání podpory akademické obce a reakcí akademické obce na odvolání žalobce z funkce děkana. Správním soudům ovšem nepřísluší věcně hodnotit události a důvody, jež vedly k odvolání žalobce z funkce nebo dopad odvolání žalobce z funkce děkana na fakultu. Jeden z navrhovaných důkazů souvisel až s obdobím po vydání napadeného rozhodnutí. Nemohl proto nijak relevantně prokázat, zda k odvolání došlo řádným způsobem. Dva z navržených důkazů (svědecká výpověď ombudsmanky univerzity a účastnická výpověď žalobce) bylo podle krajského soudu nadbytečné provádět. Dokazované skutečnosti totiž vyplynuly z jiných důkazů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[9] Žalobce (stěžovatel) podal proti uvedenému rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které se domáhal zrušení napadeného rozsudku. Součástí kasační stížnosti byl také návrh na přiznání odkladného účinku (§ 107 soudního řádu správního) a návrh na delegaci jinému krajskému soudu.

[10] V kasační stížnosti stěžovatel namítal, že:

1. Rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný.
2. Krajský soud pochybil, protože neprovedl stěžovatelem navrhované důkazy.
3. Krajský soud nebyl nestranný.
4. Krajský soud přistoupil k přezkumu příliš restriktivně. Neposoudil, zda rektor přezkoumatelně a racionálně přezkoumal návrh akademického senátu tak, aby vyloučil svévoli, procesní exces nebo jinou zjevnou nezákonnost.

[11] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

III.a Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti vnesl námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Jelikož je nepřezkoumatelnost vadou, pro kterou by musel Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušit bez dalšího, zabýval se nejprve tím, zda je rozsudek přezkoumatelný.

[13] Podle ustálené judikatury nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74). Má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být zřejmé, jaký skutkový stav vzal soud za prokázaný a jak posoudil skutečnosti mající pro věc zásadní význam. Pokud rozhodnutí

soudu ve svém odůvodnění nereflektuje námitky a zásadní argumentaci, o kterou se žaloba opírá, má to za následek jeho nepřezkoumatelnost (rozsudky NSS ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62; ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76). Povinností správního soudu však není reagovat na každý dílčí argument uplatněný v podání a ten obsáhle vyvrátit; jeho úkolem je uchopit obsah a smysl argumentace účastníka řízení jako celku a vypořádat se s ní (rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, čj. 7 As 126/2013-19 a náleží ÚS ze dne 12. 2. 2009, pod sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68).

[14] Nepřezkoumatelnost není ani projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se o objektivní překážku, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (rozsudky NSS ze dne 28. 2. 2017, čj. 3 Azs 69/2016-24; ze dne 27. 9. 2017, čj. 4 As 146/2017-35, bod 18). Zrušení rozsudků krajských soudů pro nepřezkoumatelnost připadá v úvahu pouze tehdy, není-li z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vůbec patrné, jak soud hodnotil podstatné důvody či skutečnosti uplatněné v rámci žalobních (návrhových) bodů. Naopak nelze považovat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí krajského soudu, z jehož odůvodnění lze (byť i zohledněním celkového kontextu důvodů uvedených v odůvodnění) seznat, jaký názor krajský soud zaujal vůči důležitým skutkovým a právním otázkám podstatným pro rozhodnutí projednávané věci. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů nemůže být založena tím, že odůvodnění krajského soudu je pouze stručné či argumentačně chudé, popř. že krajský soud nevyvracel každý dílčí argument uplatněný účastníky. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přitom trefně zdůraznil, že „přezkoumatelnost“ rozhodnutí krajského soudu není hodnotou sama o sobě. Zrušení rozhodnutí krajských soudů zpravidla pro účastníky či osoby zúčastněné na řízení, včetně toho, který podává kasační stížnost, neznamená žádný přínos. Výsledkem je naopak pravidelně prodloužení a prodražení soudního řízení. I proto je nutné k aplikaci kasačního důvodu spočívajícího v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů přistupovat krajně zdrženlivě (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, čj. 2 As 196/2016-123, body 29-30).

[15] Zároveň pokud správní soud přezkoumá nepřezkoumatelné správní rozhodnutí, zatíží vadou nepřezkoumatelnosti také svůj rozsudek (rozsudky NSS ze dne 13. 6. 2007, čj. 5 Afs 115/2006-91; ze dne 30. 11. 2023, čj. 8 As 137/2022-67, bod 27).

[16] Takto vymezenou nepřezkoumatelnost nicméně Nejvyšší správní soud neshledal ani v napadeném rozhodnutí ani v rozsudku krajského soudu.

[17] Podle stěžovatele z odůvodnění rozsudku nelze seznat, na základě jakých podkladů a úvah dospěl krajský soud k závěru, že se nejednalo o svévoli. Krajský soud pouze odkázal na existenci skutkových okolností uvedených v návrhu na odvolání stěžovatele z funkce. Nijak se ale nevyjádřil k tomu, proč je považuje za dostatečné. Zcela pominul i tvrzení stěžovatele o účelovosti a selektivním výběru těchto skutkových okolností. V této souvislosti má stěžovatel také za to, že je rozsudek krajského soudu vnitřně rozporný. Rozpornost spatřuje v tom, že krajský soud formuloval právní standard – deklaroval, že žalovaný má být „pojistkou zákonnosti“ – následně ale tento standard nijak neaplikoval na projednávanou věc.

pokračování

[18] Nejvyšší správní soud nemůže této námitce přisvědčit. Krajský soud nejprve obecně vyložil, že svévoli je nutné v kontextu dané věci vnímat jako odvolání na základě smyšlených důvodů nebo bez uvedení důvodů. Proto, aby se jednalo o svévoli, musel by stěžovatel prokázat, že vytýkané personální kroky vůbec neučinil nebo je učinil zcela odlišným způsobem. Tak se ale nestalo. Stěžovatel netvrdil, že vytýkané kroky neučinil. Jeho argumentace spočívala v tom, že část akademické obce nevnímá tyto kroky negativně. K tomu krajský soud uvedl, že se jedná o přirozené jevy spojené s akademickou autonomií. Pro posouzení věci ale nejsou podstatné. Takové vypořádání je podle Nejvyššího správního soudu dostatečně konkrétní a přezkoumatelné. Z rozsudku krajského soudu je zřejmé, na základě jakých úvah dospěl ke svým závěrům. Krajský soud srozumitelně vyložil, že návrh na odvolání nebyl svévolný, protože byl odůvodněný a založený na nesporných událostech. Těmi byly personální kroky stěžovatele spočívající ve změně a ukončení pracovních poměrů.

[19] Nejvyšší správní soud ani neshledal, že by byl rozsudek krajského soudu vnitřně rozporný pro neaplikování „právního standardu“. Krajský soud nejen, že vyložil východiska, na základě kterých následně případ posoudil, ale také ověřil, že se žalovaný zabýval tím, zda nedošlo ke svévoli nebo k procesnímu pochybení. Zjistil též, že žalovaný si učinil úsudek o tom, zda nebude mít odvolání stěžovatele z funkce nepříznivý dopad na fakultu. Krajský soud tím podle Nejvyššího správního soudu dostatečně konkrétně přezkoumal, zda žalovaný vystupoval jako „pojistka zákonnosti“.

[20] Stěžovatel dále namítal, že krajský soud pominul námitky směřující k absenci materiálního přezkumu ze strany žalovaného, k nepřiměřenosti odvolání, k účelovosti postupu akademického senátu a k selektivnímu zachycení průběhu jednání akademického senátu. Nejvyšší správní soud k tomuto připomíná, že úkolem krajského soudu bylo vypořádat se se základním obsahem a smyslem žalobní argumentace, což se stalo. Krajský soud představil právní východiska, na základě kterých věc následně posoudil. Vyložil relevantní právní úpravu a odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Nastínil, jakou roli žalovaný v procesu odvolání z funkce děkana hraje a v jakém rozsahu mohl postup akademického senátu fakulty přezkoumat. Krajský soud se zabýval i tím, zda v řízení nedošlo k procesnímu pochybení. Za tímto účelem ověřil, že návrh na odvolání stěžovatele z funkce podaly oprávněné osoby, že došlo k jeho řádnému projednání a stěžovatel měl možnost se k návrhu vyjádřit. K nepřiměřenosti odvolání stěžovatele z funkce děkana pak krajský soud dodal, že využití alternativních způsobů řešení sporů je záležitostí akademické samosprávy. Nejvyšší správní soud tedy nemůže stěžovateli přisvědčit v tom, že by se krajský soud těmito námitkami nezabýval.

[21] Nepřezkoumatelné pak není ani rozhodnutí žalovaného. Z rozhodnutí je zřejmé, v jaké věci a jak žalovaný rozhodl. Stejně jako je z něj zřejmé, na základě jakých úvah dospěl ke svému závěru. Žalovaný v rozhodnutí shrnul důvody předložené v návrhu na odvolání. Dále předestřel východiska, ze kterých při posouzení návrhu vycházel. Zejména připomněl, že jeho úvaha je v případě rozhodování o odvolání stěžovatele z funkce děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách, limitovaná. Žalovaný proto přezkoumal, zda byla dodržena procesní pravidla pro jednání akademického senátu fakulty a zda jsou důvody pro odvolání dostatečně konkrétní. Zabýval se též otázkou svévole. Zjistil, že návrh na odvolání stěžovatele z funkce není svévolný. Stěžovatel vytýkané kroky učinil. Dále si žalovaný učinil úsudek, zda by odvolání stěžovatele z funkce nemohlo narušit chod fakulty. K tomuto uvedl,

že je zřejmý rozpor mezi akademickým senátem a stěžovatelem. Akademický senát si setrvání stěžovatele ve funkci děkana nepřejí. Nevyhovění návrhu na odvolání stěžovatele z funkce by tak proto podle žalovaného naopak mohlo vést k nestabilitě a narušení fungování fakulty.

III.b Krajský soud nepochybil, pokud neprovedl navrhané důkazy

[22] Krajský soud podle stěžovatele pochybil, protože neprovedl navrhané důkazy. Stěžovatel navrhoval velké množství důkazů k prokázání podpory akademické obce, které se stěžovateli dostává, k prokázání nesrovnalostí v průběhu jednání akademického senátu fakulty a také k prokázání, že odvolání z funkce děkana je nepřiměřené. Prokázaly by též, že žalovaný i akademický senát postupovali svévolně. Konkrétně se jednalo zejména o svědecké výpovědi zaměstnanců fakulty, námitky k zasedání akademického senátu, podpurné dopisy stěžovateli a výzva k rezignaci členstva akademického senátu.

[23] Podle § 52 odst. 1 soudního řádu správního platí, že *soud rozhodne, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné.*

[24] Z judikatury Nejvyššího správního soudu k problematice provádění důkazů vyplývá, že soud obecně není povinen provést navržené důkazy, avšak je vždy povinen náležitě odůvodnit, z jakých důvodů navrhaný důkaz neprovedl tak, aby bylo zaručeno právo na spravedlivý proces účastníka řízení (rozsudek NSS ze dne 2. 12. 2009, čj. 1 Afs 77/2009-114). Nevyhovění návrhu na provedení důkazu lze odůvodnit pouze tím, že tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení, že důkaz není způsobilý vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost nebo že je nadbytečný (rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS). To je v souladu s judikaturou Ústavního soudu, podle které navržený důkaz není nutno provést, pokud a) skutečnost, kterou má důkaz potvrdit, není relevantní pro dané řízení, b) důkaz není způsobilý tvrzenou skutečnost potvrdit, c) skutečnost již byla potvrzena (nález sp. zn. I. ÚS 733/01 ze dne 24. 2. 2004; či nález sp. zn. III. ÚS 569/03 ze dne 29. 6. 2004).

[25] Krajský soud navržené důkazy rozdělil do tří skupin. Ke každé uvedl, z jakého důvodu důkazy neprovedl. V první řadě se jednalo o důkazy, které nebyly pro právní posouzení případu relevantní. Do této skupiny patřily zejména navrhané svědecké výpovědi a dopisy na podporu stěžovatele. Do druhé skupiny patřily důkazy, které krajský soud shledal nadbytečnými. Dokazované skutečnosti totiž vyplývaly z jiných důkazů. Do třetí skupiny krajský soud zařadil pouze jeden navrhaný důkaz, a to výzvu k rezignaci členstva akademického senátu. K tomuto důkazu uvedl, že časově souvisí až s obdobím po odvolání stěžovatele z funkce děkana.

[26] Nejvyšší správní soud tak uvádí, že krajský soud neprovedení většiny důkazů odůvodnil tím, že tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Stěžovatelem navrhané důkazy měly prokázat, jakým způsobem události rezonovaly v akademické obci fakulty (zejména svědecké výpovědi na podporu stěžovatele). Nejvyšší správní soud má za to, že správnímu soudu nepřisluší, aby takové události věcně hodnotil nebo k nim zaujímal stanovisko. V akademické obci totiž běžně existují různé zájmové a vlivové skupiny, které mají odlišné

pokračování

vize o směřování fakulty. Jejich provedení nemohlo nijak zodpovědět otázku, zda došlo k odvolání stěžovatele z funkce v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud proto v neprovedení navrhovaných důkazů nespátřuje pochybení, které by mělo za následek nezákonnost nebo nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[27] V souladu s odkazovanou judikaturou Ústavního soudu pak krajský soud neprovedl ani ty důkazy, které byly nadbytečné, protože skutečnosti již vyplynuly z jiných důkazů. Stěžovatel v kasační stížnosti nijak nekonkretizuje, proč je odmítnutí svědecké výpovědi ombudsmanky univerzity a účastnické výpovědi žalobce pro nadbytečnost chybné.

III.c Krajský soud byl nestranný

[28] Stěžovatel také namítal, že krajský soud nebyl při rozhodování nestranný. To dovozuje z vnitřního rozporu odůvodnění napadeného rozsudku s usnesením, kterým krajský soud přiznal žalobě odkladný účinek. Dále se stěžovatel zmiňoval o tom, že již před jednáním ve věci mělo být známe, jak spor dopadne.

[29] Požadavek na nezávislý a nestranný soud je součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Nestrannost a nezájatost soudce je neodmyslitelnou součástí spravedlivého rozhodování, a tedy jedním z hlavních předpokladů pro důvěru občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Podle Evropského soudu pro lidská práva požadavek nestrannosti chrání důvěru, kterou by měly soudy v demokratické společnosti vzbuzovat jak u veřejnosti (rozsudek ESLP ze dne 1. 10. 1982, č. 8692/79, ve věci *Piersack proti Belgii*, bod 30), tak u účastníků řízení (rozsudek ESLP ze dne 26. 10. 1984, č. 9186/80, ve věci *De Cubber proti Belgii*, bod 26; *Fey proti Rakousku*, rozsudek ESLP ze dne 24. 2. 1993, č. 14396/88, bod 30).

[30] Nejvyšší správní soud k nestrannosti soudce ve své judikatuře vyslovil, že je *především subjektivní psychickou kategorií, vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o nichž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám. Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi nalezla stěží uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, také v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (účastníkovi řízení), nýbrž to, zda reálně neexistují objektivní okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce určitým, nikoliv nezaujatým vztahem k věci disponuje* (rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2005, čj. 4 As 14/2004-70).

[31] V usnesení ze dne 18. 2. 2021, čj. Nao 180/2020-23 pak Nejvyšší správní soud vyložil, že *o podjatosti pohledem tzv. subjektivního testu vypovídají typicky kroky, jež soudce koná přímo v soudním řízení nebo v souvislosti s ním a jež vypovídají o tom, že vůči předmětu řízení či jeho účastníkům cítí vztah zpochybňující jeho nestrannost (typicky nevhodné poznámky během soudního jednání či jiné projevy naznačující negativní či naopak pozitivní vztah k účastníkům či věci). Naproti tomu o podjatosti pohledem tzv. objektivního testu vypovídají objektivní skutečnosti existující mimo samotné soudní řízení, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o jeho nestrannosti. Například blízké příbuzenství či jiný druh vztahu s některým*

z účastníků, přestože přímo v řízení se tento vztah navenek nijak neprojevuje (srov. rovněž nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04), anebo právě systémové okolnosti případu spočívající ve skutečnosti, že předmětem sporu je rozhodnutí vydané soudním funkcionářem (k této otázce srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2020, č. j. Nad 8/2019-65).

[32] Stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí konkrétního soudce, ohledně kterého má za to, že je podjatý. Netvrdí ani, že členové senátu měli k věci vztah nebo by mezi nimi a žalovaným existoval příbuzenský poměr. Porušení zásady nestrannosti spatřuje stěžovatel v tom, že krajský soud podle něj při rozhodování o odkladném účinku žaloby výslovně zpochybnil kvalitu a konkrétnost důvodů, na kterých bylo odvolání stěžovatele z funkce děkana založeno. Měl je označit za obecné a nedostatečně určité. V napadeném rozsudku ale krajský soud zaujal opačný názor. A to, aniž by tento odklon od dříve vyslovených závěrů odůvodnil. Takto formulovaná námitka však není způsobila založit pochybnosti o nestrannosti krajského soudu.

[33] Krajský soud v usnesení ze dne 1. 10. 2025, čj. 1 Ad 1/2025-56, rozhodoval o přiznání odkladného účinku. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že rozhodnutí o odkladném účinku nijak nepředjímá výsledek věcného posouzení (rozsudky NSS ze dne 8. 6. 2015, čj. 4 Afs 36/2015-70, bod 34; ze dne 10. 3. 2022, čj. 1 Afs 252/2021-37, bod 15). Stěžovatel se tedy mylí, pokud má za to, že krajský soud v usnesení závazně hodnotil důvody, na jejichž základě byl stěžovatel odvolaný z funkce.

[34] Krajský soud si v usnesení toliko učinil úsudek o tom, zda jsou kumulativně splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku. Právě v této souvislosti zmínil, že „jediným dalším důvodem pro odvolání byl *„nedostatek komunikace děkana vůči akademické obci fakulty a rozdílný názor akademického senátu a děkana na rozvoj a směřování fakulty a budování dobrého jména fakulty“*. Tato formulace bez bližšího upřesnění a odůvodnění je natolik obecnou floskulí, že z ní dle soudu nelze dovozovat zásah do práv fakulty či univerzity v případě odkladu účinků žalobou napadeného rozhodnutí“. Již z citace je zřejmé, že krajský soud důvody, na jejichž základě mělo k odvolání dojít, nehodnotil věcně, nýbrž je vztáhl k možné újmě fakulty a univerzity.

[35] Krajský soud podle stěžovatele nebyl nestranný, protože již před jednáním ve věci se šířily informace, že ve sporu prohrál. Toto své tvrzení podložil čestným prohlášením zaměstnankyně fakulty. Ani z takto obecně formulované námitky ale nelze dovodit, že by byli soudci krajského soudu podjatí. Z tvrzení stěžovatele a ani předloženého čestného prohlášení v první řadě není zřejmé, kdo měl informaci o výsledku soudního řízení šířit. Z předloženého čestného prohlášení toliko vyplývá, že zaměstnankyně fakulty byla blíže nespecifikovanými osobami dotázána, zda nemá nové informace ohledně soudního řízení. Tyto osoby jí měly následně sdělit, že se od někoho dozvěděly, že stěžovatel spor již prohrál. Z čestného prohlášení a kasační argumentace tedy nevyplývá, že informaci o prohraném sporu šířili členové senátu nebo zaměstnanci krajského soudu. Ani že se tak skutečně stalo. Mohlo jít pouze o chybnou informaci dotazujících. Tato námitka proto nemůže založit relevantní pochybnosti o nestrannosti soudců krajského soudu, kteří ve věci rozhodovali.

pokračování

III.d Krajský soud správně přistoupil k přezkumu restriktivně

[36] Stěžovatel namítal, že krajský soud přistoupil k přezkumu příliš restriktivně. Roli žalovaného nesprávně redukoval na pouhou formální kontrolu existence návrhu na odvolání. Tento restriktivní přezkum nesprávně odůvodnil odkazem na autonomii akademické samosprávy. Takový postup je ale v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel je také přesvědčený, že krajský soud nesprávně vyložil pojem svévole. Svévoli nelze chápat pouze jako „rozhodnutí bez důvodů“. Jedná se i o případy selektivního hodnocení důkazů, účelového postupu, manipulace s procesem, ignorování podstatných skutečností a nepřiměřenosti zvoleného nápravného prostředku.

[37] Podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách *děkana jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu fakulty rektor*.

[38] Nejvyšší správní soud se výkladem tohoto ustanovení ve své judikatuře již zabýval. V bodě 17 rozsudku ze dne 4. 7. 2018, čj. 10 As 60/2018-45 vyslovil, že *v situaci, kdy akademický senát navrhuje odvolání děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách, bude pravidlem, že rektor takovémuto odvolání vyhoví. Zákon totiž zjevně vychází z předpokladu, že s ohledem na rozhraničení kompetencí uvnitř fakulty bude fakultu poškozovat, pokud děkan nemá důvěru akademického senátu vlastní fakulty. Ostatně zákon ani neukládá žádné podmínky, za kterých může akademický senát návrh na odvolání děkana učinit. Jak správně uvádí krajský soud, v řízení o odvolání podle § 28 odst. 2 není potřebné zkoumat protiprávnost jednání děkana, na rozdíl od odvolání podle § 28 odst. 3, kde jsou určité protiprávnosti či jiné nepravosti vyjmenovány ve skutkové podstatě právní normy. Platí tu však zákaz svévole akademického senátu, zákaz šikanózního jednání a zákaz diskriminace.*

[39] Rozsah přezkumu odvolání děkana rektorem je pak podle Nejvyššího správního soudu omezený. Je tomu tak proto, že *úvaha, zda by snad odvolání děkana na návrh akademického senátu hrubě poškodilo veřejnou vysokou školu nebo dotčenou fakultu, pak přísluší plně rektorovi a není na soudní moci jakkoliv tuto úvahu přezkoumávat, tedy krom případů svévole, nerovného rozhodování v obdobných situacích apod. Správní soudy rozhodně nemohou nahrazovat uvážení rektora uvážením vlastním. Nemohou tedy negovat úvahu rektora a říci namísto něj, že snad odvolání stěžovatele z funkce děkana hrubě poškozuje vysokou školu či dotčenou fakultu. Stejně tak nemohou správní soudy ani zjišťovat vnitřní poměry na fakultě a hodnotit legitimní zájmy jednotlivých „zájmových akademických skupin“ (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 21).*

[40] Ohledně možnosti rektora nevyhovět návrhu na odvolání děkana Nejvyšší správní soud přiblížil, že *pokud by snad tvrzená fakta odpovídající důvodům navrhovaného odvolání, formulovaným akademickým senátem, byla nepravdivá, měl by rektor zasáhnout a rozhodnout tak, že děkana neodvolá. Nepravdivé skutečnosti v návrhu akademického senátu se nijak zvlášť neliší od absence jakýchkoliv důvodů (odvolání založené „na ničem“, viz bod [17] shora), což samozřejmě naznačuje svévoli. (...) Soud a v zásadě ani rektor (viz však bod [18] shora) by tedy neměl posuzovat hodnocení určitých skutečností akademickým senátem, samozřejmě s výhradou samotné pravdivosti hodnocených skutečností. V opačném případě, pokud by si správní soudy nárokovaly i posuzování správnosti hodnocení celkového směřování fakulty ze strany jednotlivých orgánů vysoké školy, nepřipustně by zasahovaly do vysokoškolské samosprávy (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 22).*

[41] Z judikatury Nejvyššího správního soudu tedy vyplývá, že správní soudy mají být při přezkumu odvolání děkana z funkce podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách zdrženlivé. Nemohou zjišťovat vnitřní poměry na fakultě a hodnotit legitimní zájmy akademických skupin. V rámci přezkumu se mají omezit na to, zda nebylo odvolání svévolné, šikanózní nebo diskriminační. Svévolný návrh na odvolání děkana z funkce je pak zejména takový, který není odůvodněný. Stěžovateli tedy nelze v první řadě přisvědčit v tom, že krajský soud přistoupil k přezkumu příliš restriktivně. Krajský soud naopak postupoval správně, pokud vycházel z předpokladu, že při přezkumu odvolání stěžovatele z funkce je třeba být s ohledem na vysokoškolskou samosprávu zdrženlivý. I nyní Nejvyšší správní soud připomíná, že je tomu tak proto, že záležitosti spojené s obsazováním samosprávných orgánů vysokých škol – ať jmenování nebo odvolání – jsou samosprávnou záležitostí těchto škol.

[42] Krajský soud tak v první řadě nemusel posuzovat, zda byly důvody dostatečně závažné na to, aby akademický senát navrhnul odvolání stěžovatele z funkce děkana. Takové posouzení nemusí být součástí rozhodnutí rektora o odvolání děkana z funkce na návrh akademického senátu, obdobně jako úvahy o tom, zda nepostačí uložení mírnějšího opatření. Z citované judikatury Nejvyššího správního soudu se s ohledem na princip akademické samosprávy podává, že žalovaný by měl ověřit, že se nejedná o svévolný, diskriminační nebo šikanózní návrh na odvolání a jestli nedošlo k procesnímu pochybení. Pravidlem přitom bude, že v situaci, kdy akademický senát navrhuje odvolání děkana podle § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách, *rektor takovémuto odvolání vyhoví. Zákon totiž zjevně vychází z předpokladu, že s ohledem na rozhraničení kompetencí uvnitř fakulty bude fakultu poškozovat, pokud děkan nemá důvěru akademického senátu vlastní fakulty (...)* Negativní rozhodnutí, kterým rektor návrhu akademického senátu na odvolání děkana nevyhoví, si tak lze představit jen ve výjimečných případech (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, body 17 a 18). Jsou to totiž právě orgány fakulty, které mají právo rozhodovat nebo jednat za veřejnou vysokou školu ve věci ustavování samosprávných akademických orgánů fakulty, mezi které patří i děkan (§ 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 25 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách]. Žalovanému proto ani nepřísluší, aby v řízení o návrhu akademického senátu na odvolání děkana z funkce posuzoval, zda lze zamýšleného výsledku dosáhnout jinými prostředky. To by šlo proti smyslu tohoto řízení. Zamýšleným výsledkem je totiž v případě podání takového návrhu akademickým senátem odvolání děkana z funkce.

[43] Nejvyšší správní soud dodává, že ze spisového materiálu zjistil, že stěžovatelovy personální kroky byly předmětem mimořádného zasedání akademického senátu fakulty konaného dne 18. 3. 2025. Stěžovatel se tohoto jednání také účastnil. Výsledkem jednání bylo přijetí usnesení, ve kterém akademický senát fakulty požadoval po stěžovateli záruky, že otevřená vědecká kritika nebude zneužívána jako důvod k rozvazování pracovních poměrů. Návrh na odvolání stěžovatele z funkce schválil akademický senát až 15. 7. 2025. Není tomu tedy ani tak, že by stěžovateli nebylo umožněno na nesouhlas akademické obce s jeho personálními kroky zareagovat.

[44] Krajský soud pak správně ověřil, že žalovaný v rozhodnutí shrnul důvody předložené v návrhu na odvolání. Dále se krajský soud zabýval tím, zda žalovaný přezkoumal, jestli byla dodržena procesní pravidla pro jednání akademického senátu fakulty a důvody pro odvolání jsou dostatečně konkrétní a pravdivé. Zabýval se též otázkou svévole. Krajský soud příhodně poznamenal, že žalovaný si učinil úvahu i o tom, jaký by (ne)odvolání stěžovatele z funkce

pokračování

mělo dopad na fungování fakulty. Jako stěžejní žalovaný shledal rozpor mezi představou akademického senátu fakulty a stěžovatele ohledně dalšího směřování fakulty. Tento rozpor by podle žalovaného mohl vést k nestabilitě a narušit fungování fakulty. Rozhodl proto, že návrhu vyhovějí a stěžovatele z funkce odvolání. Takové posouzení je podle Nejvyššího správního soudu v souladu s judikaturou.

[45] Stěžovateli pak nelze přisvědčit ani v tom, že by krajský soud nesprávně vyložil pojem svévole.

[46] Pojem svévole je v ustálené judikatuře Ústavního soudu vykládán jako extrémní nesoulad právních závěrů se skutkovými a právními zjištěními, dále nerespektování kogentní normy, výklad, který je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (např. přepjatý formalismus), či užití zákonných pojmů v jiném významu, než jaký stanoví zákon nebo obecně přijímaná právní praxe. Svěvolí může být i rozhodování bez bližších kritérií či alespoň zásad odvozených z právní normy (nález ÚS ze dne 23. 4. 2025, sp. zn. I. ÚS 3193/24, body 36 a 37). Pro tuto poslední situaci Ústavní soud používá i blízký pojem libovůle. Nepřípustnou libovůlí je rozhodnutí, jemuž chybí smysluplné odůvodnění (např. nález ÚS sp. zn. IV. ÚS 2629/23 ze dne 10. 12. 2024, bod 26).

[47] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že zákaz svévole se *projeví v tom, že návrh na odvolání děkana musí být odůvodněn, návrh tudíž nesmí být založen na „ničem“, třebaš na nahodilém hnutí mysli většiny členů akademického senátu* (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 17 a 18).

[48] Krajský soud v bodě 52 napadeného rozsudku uvedl, že svěvolí je nutno v daném kontextu vnímat jako odvolání na základě smyšlených důvodů anebo zcela bez uvedení důvodů, tedy založené na ničem. Aby se v daném případě mohlo jednat o svěvolí, žalobce by musel tvrdit a prokázat, že popsané personální kroky vůbec neučinil, anebo je učinil zcela odlišným způsobem, než jak je popsáno v návrhu na jeho odvolání. Nejvyšší správní soud považuje takové posouzení za příléhavé. Stěžovatelův názor, že pod svěvolí má spadat například selektivní hodnocení důkazů (vybírání pouze těch skutečností, které podporují zamýšlený závěr), účelový postup (použití rozhodnutí k dosažení jiného, skrytého cíle), manipulace procesem (anonymizace návrhu, uzavření jednání, zadržení záznamů nebo neúplné vedení zápisů), nepřiměřenost zásahu vzhledem k povaze a závažnosti zjištěných skutečností a ignorování podstatných skutečností nebo jejich vytržení z kontextu, neodpovídá výše citované judikatuře. Nejvyšší správní soud má za to, že by šlo o nevhodné rozšíření významu pojmu svévole, který má být ochranou proti zjevným excesům.

[49] Stěžovatelem uváděné příklady představují vesměs námitky procesních pochybení. Těmi se má žalovaný zabývat v rámci posouzení, zda jsou naplněny podmínky pro odvolání stanovené v § 28 odst. 2 zákona o vysokých školách (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 18). Nejde však o svěvolí, ale jinou otázku. Konkrétně, zda při odvolání děkana nedošlo k procesním pochybením.

[50] Podle Nejvyššího správního soudu však krajský soud v rozsudku srozumitelně vysvětlil, proč stěžovatelem namítané procesní vady nemohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí, resp. proč je neshledal právě takovými pochybeními, která by byla způsobila zasáhnout do hmotných práv stěžovatele. Proti tomu stěžovatel brojí pouze paušálním

tvrzením, že krajský soud měl procesní pochybení posoudit v jejich souhrnu. V kasační stížnosti nesporné, že posouzení provedené krajským soudem k jednotlivým procesním vadám je nesprávné. Argumentuje pouze svým obecným přesvědčením, že ve svém souhrnu by procesní vady mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Se závěry krajského soudu týkajícími se vlivu procesních vad na zákonnost stěžovatel nijak blíže nepolemizuje. Nejvyšší správní soud proto k této námitce taktéž pouze obecně shrnuje, že důvodnost žaloby může mít za následek pouze taková vada řízení, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2026, čj. 6 As 142/2025-38, bod 60 a v něm odkazovaná judikatura). Tuto námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

[51] Nesprávný je pak i názor stěžovatele, že žalovaný měl zkoumat, zda je odvolání přiměřeným nápravným prostředkem. Posuzovat přiměřenost rozhodnutí by bylo v rozporu se zdrženlivým přezkumem soudů věcí týkajících se akademické samosprávy.

[52] Jak již Nejvyšší správní soud zmínil, jsou to právě orgány fakulty (konkrétně akademický senát), které mají právo rozhodovat za veřejnou vysokou školu ve věci ustavování děkana. Zákon o vysokých školách proto správně vychází z předpokladu, že by fakultu poškodilo, pokud by ve funkci zůstal děkan, který nemá důvěru akademického senátu [§ 24 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 25 odst. 1 písm. b) a 28 odst. 2 zákona o vysokých školách zákon a rozsudek NSS čj. 10 As 660/2018-45, bod 17]. Zákon o vysokých školách ostatně ani neukládá žádné podmínky, za kterých může akademický senát návrh na odvolání děkana učinit. Jako důvod pro odvolání zcela postačí, pokud má akademický senát jinou představu o směřování fakulty než děkan, byť by děkan konal své povinnosti zcela řádně a ku prospěchu zájmů fakulty (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 25).

[53] Žalovaný se proto nemusel zabývat ani tím, zda je jeho odvolání stěžovatele z funkce děkana na návrh akademického senátu přiměřené ve vztahu k důvodům pro odvolání. Nejvyšší správní soud odkazuje na závěry své judikatury, podle kterých postačí k odvolání děkana na návrh akademického senátu rozdílnost představ děkana a senátu o tom, jaké směřování by měla správa fakulty mít, což zahrnuje mj. správnost či vhodnost personální politiky děkana, dobře nastavené vědecké i pedagogické směřování fakulty, ale třeba též otázky, zda určitý krok děkana fakultě či vysoké škole škodí či nikoliv. Soud a v zásadě ani rektor by tedy neměl posuzovat hodnocení určitých skutečností akademickým senátem, samozřejmě s výhradou samotné pravdivosti hodnocených skutečností (rozsudek NSS čj. 10 As 60/2018-45, bod 22 a 25).

IV. Závěr a náklady řízení

[54] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 soudního řádu správního ji zamítl.

[55] O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud již nerozhodoval. Ve věci rozhodl po provedení neodkladných procesních úkonů meritorně.

[56] O nároku na náhradu nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 soudního řádu správního ve spojení s § 120 soudního řádu správního. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a právo na náhradu nákladů tak nemá.

pokračování

[57] Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, přestože byl zastoupený advokátem. Žalovaný jako rektor veřejné univerzity musí disponovat odborným aparátem k řešení dané věci. Obhajovat rozhodnutí rektora univerzity o odvolání děkana nijak nepřesahuje běžnou úřední činnost rektorátu univerzity.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. května 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu